



FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 17

DOM
 2015-05-25
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 4023-15

KONKURRENSVERKET	
2015-05-25	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

GATE Rehab Development AB, 556564-0041
 Box 2
 330 21 Reftele

Ombud: Advokaterna Per Ericsson och Jon Eriksson Örtengren
 Advokatbyrån Gulliksson AB
 Box 739
 220 07 Lund

MOTPART

Stockholms läns landsting
 Box 22550
 104 22 Stockholm

Ombud: Landstingsjurist Paul Collins
 Adress som ovan

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår GATE Rehab Development AB:s ansökan om ingripande enligt lagen om offentlig upphandling.

BAKGRUND

Stockholms läns landsting (landstinget) genomför en upphandling av sängar och bäddutrustning SLL 320 del 1, dnr LS: 1404-0457. Upphandlingen genomförs enligt ett öppet förfarande. De varor som efterfrågas har initialt specificerats i 147 olika positioner. De positioner som avser sängar och tillbehör (exklusive spjålsäng) har därefter utgått från den aktuella upphandlingen. Anbud har kunnat lämnas på hela eller delar av det efterfrågade sortimentet och de olika positionerna har till största delen utvärderas separat. GATE Rehab Development AB (Gate) har lämnat anbud på position 13 – 15, 17 – 19, 21 – 23, 25 – 27, 29 – 31, 33 – 35, 37, 77 – 79 samt 86 – 89. Gates anbud har uteslutits från utvärdering i upphandlingen eftersom det har bedömts inte uppfylla samtliga skall-krav i upphandlingen. I tilldelningsbeslut av den 20 februari 2015 framgår att landstinget avseende de aktuella positionerna har antagit andra anbudsgivare än Gate.

YRKANDEN M.M.

Gate ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse har skett genom att Gates anbud förklaras ha uppfyllt skall-krav som framgår av punkt 8.2 i kravspecifikationen under rubriken funktioner och att Gates anbud tas upp till utvärdering. I andra hand yrkar Gate att förvaltningsrätten förordnar om annan lämplig rättelse.

Landstinget har funnit att den produkt Gate har offererat inte uppfyller skall-kravet i punkt 8.2 i kravspecifikationen enligt vilket produktens CPR-ventil ska vara lättillgängligt placerad och tydligt markerad. Det framgår inte av kravspecifikationen vad som utgör en lättillgänglig placering eller en tydlig markering eller hur detta ska bedömas. Landstinget har enligt bilaga 3 till tilldelningsbeslutet, sammanställning provning ska-krav, dis-

kvalificerat Gates anbud med följande motivering. "CPR-ventil placerad under madrass på vänster sida, så svårt att hitta den. Ej patientsäker att använda då den är dold. Själva ventilen är märkt med CPR och är röd."

Landstingets konstaterande är i sak felaktigt. Det framgår inte heller hur landstinget har kommit fram till slutsatsen att ventilen inte skulle vara patientsäker att använda. Gates produkt är utrustad med en CPR-ventil som är lättillgängligt placerad på madrassens sida i brösthöjd. I samarbetsorganisationen European Pressure Ulcer Advisory Panels rekommendationer finns det inte någonting angivet om var en CPR-ventil ska vara placerad. CPR-ventilen på Gates produkt är stor och tydligt markerad med röd färg. Den är således både lättillgänglig och tydligt markerad.

Upphandlaren kan i samband med en överprövning av ett upphandlingsbeslut inte tillåtas anföra andra omständigheter för sitt beslut än de som faktiskt har varit avgörande för beslutet. Som utgångspunkt måste de uppgifter som framgår av upphandlingsrapporten och tilldelningsbeslutet anses ge uttryck för de omständigheter som har varit avgörande för beslutet. I motsats till vad som framgår av bilaga 3 till tilldelningsbeslutet anför landstinget dock i yttrande i målet att diskvalificeringen av Gates anbud har motiverats av att CPR-ventilen på produkten vid användning av lakan är skyddad samt därtill skyddas av sängstommen. Landstinget har i ett annat yttrande i målet återigen ändrat sin motivering till varför CPR-ventilen på Gates produkt inte kan anses tillräckligt lättillgänglig och tydligt markerad och härvid anfört att CPR-ventilen skulle vara skyddad av en droppkant på madrassens sida. Den droppkant som landstinget hänvisar till är inte tillräckligt så bred att den kan anses skydda eller hindra åtkomsten till CPR-ventilen. Inte heller kan den anses ge intrycket av att CPR-ventilen återfinns på madrassens undersida. Detta framgår tydligt av de bilder Gate har åberopat i målet. För övrigt har landstingets utvärderingsgrupp inte i upphandlingsrapporten redovisat de omständigheter som i yttrandena i målet har anförts som skäl för beslutet. Det saknas även i övrigt stöd för att de

omständigheter som åberopas av landstinget i målet verkligen skulle ha föranlett utvärderingsgruppens bedömning inom ramen för upphandlingen. Landstingets argumentation i denna del synes vara en efterhandskonstruktion i syfte att försöka förena vad som har anförts av landstinget i målet med det som har redovisats av landstingets utvärderingsgrupp i bilaga 3 till tilldelningsbeslutet.

Det förekommer att den aktuella typen av tryckavlastande madrass används såväl med som utan underlakan. Det är en gängse uppfattning bland de som arbetar med behandling och förebyggande av trycksår att så få lager material som möjligt bör användas mellan patienten och trycksårsmadrassen för maximal terapeutisk effekt. Lakan kan användas för ökad komfort och av hygieniska skäl, men det innebär en risk för lägre terapeutisk effekt, varför valet beror av patienternas status. Enligt det aktuella skall-kravet ska CPR-ventil vara lättillgängligt placerad och tydligt markerad. Av kravspecifikationen framgår inte om produkten ska användas med eller utan lakan. Utifrån hur aktuellt skall-krav är formulerat går det inte att dra slutsatsen att det är obligatoriskt för kvalificering att CPR-ventilen är synlig även vid användning av madrassen i kombination med ett underlakan.

Huruvida ventilen på Gates produkt skyms av sängstommen eller sänggrinden bör vidare vara direkt relaterat till vilken typ av säng/sänggrind som används samt huruvida sänggrinden ska vara uppfälld eller nedfälld. Sjukhussängar finns i många varianter på marknaden med olika lösningar för sänggrindar. Av kravspecifikationen framgår varken om lakan kommer att användas eller inte, vilken typ av sängstomme/grind som ska användas eller om grinden ska vara uppfälld eller nedfälld.

Utgångspunkten i de fall CPR-ventilen kan behöva användas måste vara att den personal som ska utnyttja funktionen för att ge hjärt-lungräddning även

har fått utbildning avseende produkten. Oavsett vilket fabrikat av tryckavlastande madrass det är fråga om är det vidare för en brukare av CPR-ventilen nödvändigt att veta inte bara var CPR-ventilen sitter utan även hur den ska användas. Detta framgår av den kortmanual som sitter fäst på den produkt Gate har offererat.

Hjälpmedel Stockholm, som är en avdelning inom landstinget, har under hösten 2014 testat Gates produkt utan att lämna någon anmärkning på CPR-ventilen. Förhållandet att landstingets upphandlingsavdelning nu är av uppfattningen att CPR-ventilen på den aktuella produkten inte är patientsäker antyder därmed att den bedömning som landstingets testgrupp har gjort har varit motiverad av något annat än att produkten i objektivet hänseende inte skulle ha nått upp till föreskriven miniminivå enligt formuleringen i ifrågavarande skall-krav.

Även Arjo Scandinavia AB (Arjo) har i upphandlingen erbjudit en produkt där CPR-ventilen återfinns på madrassen. För det fall landstingets beslut att diskvalificera Gates anbud verkligen har varit motiverat av att Gates produkt har testats med lakan, varvid CPR-ventilen skulle vara skymd av lakanet och sängstommen, är det underligt att Arjos produkt har kvalificerats för utvärdering. CPR-ventilen på Arjos produkt återfinns i ena hörnet av madrassen och kommer på samma sätt som Gates produkt att skymmas av sänggavel och lakan på det sätt som landstinget gör gällande. I och med placeringen i hörnet på madrassen snarare än i brösthöjd får vidare ventilen på Arjos produkt anses mer svårtillgänglig än ventilen på Gates produkt, särskilt med beaktande av hur personalen rimligtvis är positionerad i förhållande till madrassen när hjärt-lungräddning ska inledas. Vid en jämförelse mellan CPR-ventilerna på Arjos och Gates produkter framstår landstingets bedömning som inkonsekvent och skönsmässig.

De produkter som har offererats av Linet Sweden AB (Linet) och Care of Sweden AB (Care of Sweden) har enligt upphandlingsrapporten båda ansetts uppfylla skall-kravet avseende CPR-ventilens lättillgänglighet och tydliga markering. På båda dessa produkter är CPR-ventilen placerad på eller i anslutning till pumpen, vilken enligt respektive produkts bruksanvisning placeras hängande på sänggaveln vid madrassens fotända. CPR-ventilen bör under sådana förhållanden rimligtvis vara skyddad för personal som befinner sig vid patientens sida. Vidare innebär bruk av dessa CPR-ventiler ett extra moment bestående i att den som ska använda ventilen måste lokalisera pumpen för att därefter förflytta sig från sängen och patienten till pumpen och där aktivera CPR-ventilen. Om placeringen av CPR-ventil på Care of Swedens respektive Linets produkt ska anses uppfylla kravet på lättillgänglighet och tydlighet bör rimligen även placeringen av CPR-ventilen på Gates produkt anses uppfylla detta krav.

Av Gates anbud med tillhörande dokumentation och produktprov framgår klart och tydligt att den obligatoriska miniminivå som föreskrivs i kravspecifikationen avseende CPR-ventilen är uppfylld. Oavsett vilken lösning som har föredragits av landstinget har landstinget därför haft skyldighet att ta upp Gates anbud till utvärdering. Genom att felaktigt utesluta Gate från utvärdering i upphandlingen har landstinget handlat i strid med likabehandlingsprincipen. Förfarandet har medfört att Gate har lidit, eller åtminstone riskerat att lida, skada genom att dess anbud inte har utvärderats och därigenom inte aktualiserats för tilldelning av kontrakt.

Landstinget bestrider Gates yrkanden. Upphandlingen har genomförts på ett korrekt sätt och landstinget har inte på något sätt brutit mot lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) eller de gemenskapsrättsliga principerna. Gate lider inte eller riskerar inte att lida någon skada. I händelse av att förvaltningsrätten beslutar om åtgärder i målet ska de endast avse de positioner för vilka Gate har lämnat anbud.

En CPR-ventil i en växeltrycksmadrass möjliggör snabbtömning av luft och är livsviktig. Om en patient plötsligt blir så dålig att hjärt-lungräddning måste påbörjas omgående, måste luftmadrassen snabbt tömmas på luft för att hjärtkompressioner ska ha någon verkan. Varje sekund räknas vid ett hjärtstillestånd och personalen ska inte behöva springa runt madrassen och leta efter CPR-ventilen. Landstinget har därför i punkt 8.2, ”tryckavlastande luftmadrass med växeltryck”, i kravspecifikationen ställt krav på att produktens CPR-ventil ska vara lättillgängligt placerad och tydligt markerad.

Landstinget har funnit att Gates offererade produkt inte uppfyller skallkravet avseende CPR-ventil. En expertgrupp bestående av vårdpersonal från avdelningar som dagligen använder sig av växeltrycksmadrassers funktioner i vård av patienter har provat det anbudsprov Gate har lämnat in. Expertgruppen har provat och utvärderat produkterna så verklighetstroget som möjligt, såväl med som utan lakan. Vid användning av lakan syns inte CPR-ventilen på Gates produkt. Expertgruppen ansåg att den var svår att hitta även utan sängkläder eftersom ventilen på Gates produkt sitter delvis dold under en droppkant på den vänstra sidan. När madrassen ligger i en säng döljs CPR-ventilen ytterligare av sängstommen.

Av de bilder som har ingetts i målet, både av Gate och av landstinget, framgår att Gates produkt inte uppfyller skallkravet att CPR-ventilen ska vara lättillgängligt placerad och tydligt markerad. På bilderna syns tydligt att CPR-ventilen är placerad under en bred droppkant (ett veck för att skydda dragkedja). När droppkanten är fullt utvecklad/uppblåst hänger droppkanten ner över CPR-ventilen och då syns inte längre CPR-ventilen tydligt. På grund av droppkanten kan det vidare uppfattas som att CPR-ventilen ligger under madrassens övriga delar på den vänstra sidan av madrassen.

Med formuleringen att Gates produkt inte är patientsäker menas att eftersom CPR-ventilen inte är placerad lättillgängligt och tydligt märkt så att personalen hittar den direkt kommer det att ta längre tid innan hjärt-lungräddning kan påbörjas effektivt, vilket kan leda till skada för patienten. CPR-ventilen är följaktligen enligt landstingets bedömning inte lättillgängligt placerad och det är inte heller tillräckligt tydligt markerat var den finns. Skall-kravet är således inte uppfyllt.

Enligt landstingets expertgrupp brukar denna typ av madrass alltid användas på sjukhusen med lakan och placerad i en sjukhussäng. Även om det inte uttryckligen framgår av kravspecifikationen om produkten ska användas med eller utan lakan bör en normalt omsorgsfull leverantör av liknande produkter med marknadskänedom veta att madrassen brukar användas på sjukhusen med lakan liksom att den brukar placeras i en sjukhussäng.

Landstinget instämmer i att utgångspunkten är att den personal som ska nyttja CPR-ventilen ska få tillräcklig utbildning och informeras om innehållet i kortmanualen och bruksanvisningen om var CPR-ventilen är placerad samt hur den används. Landstinget kan dock inte säkerställa att samtlig personal som kan ha anledning att utföra hjärt-lungräddning på en patient alltid har den fullständiga utbildning som rekommenderas. Landstinget har därför ställt upp skall-kravet om att CPR-ventilen ska vara lättillgängligt placerad och tydligt markerad. I en nödsituation när hjärt-lungräddning måste utföras är det nödvändigt att personalen lätt kan hitta CPR-ventilen för att inte äventyra patientsäkerheten. I detta kritiska läge hinner personalen inte kontrollera medföljande manualer eller bruksanvisningar.

Omständigheten att Gates produkt har testats av Hjälpmedel Stockholm, en annan del av landstinget som sköter hjälpmedelsförsörjning, utan anmärkning saknar relevans. Hjälpmedel Stockholm genomför sina egna upphandlingar där det ställs andra krav på produkterna och där produkterna som

upphandlas används i hemsjukvård medan produkterna i den aktuella upphandlingen används i sjukhusmiljöer.

Landstinget bestrider påståendet om att Arjos produkt inte uppfyller det aktuella skall-kravet. CPR-ventilen på Arjos produkt sitter på ett hörn och är därmed lättare att se eftersom den sticker ut. Den skymms varken av droppkanten eller av sjukhussängen och det går att bädda runt ventilen vid användning av ett lakan.

Anbudsinbjudan och kravspecifikationen är tydliga och transparenta. Gates anbud har förkastats eftersom det inte uppfyller samtliga skall-krav i upphandlingen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 6 § LOU anges bl.a. följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Gates anbud har uteslutits från utvärdering i upphandlingen eftersom landstinget har bedömt att den produkt Gate har erbjudit inte uppfyller samtliga de krav som ställs i punkt 8.2 i kravspecifikationen. I kravspecifikationen punkt 8.2, tryckavlastande luftmadrass med växeltryck, anges under rubriken funktioner bl.a. "Produktens CPR-ventil ska vara lättillgänglig placerad och tydligt markerad."

I bilaga 3 till tilldelningsbeslutet, sammanställning prövning ska-krav, anges beträffande Gates anbud följande avseende kravet på att produktens CPR-ventil ska vara lättillgängligt placerad och tydligt markerad. "CPR-ventil placerad under madrass på vänster sida, så svårt att hitta den. Ej patientsäker att använda då den är dold. Själva ventilen är märkt med CPR och är röd."

CPR-ventilen på Gates produkt är relativt stor och röd. Den avviker färgmässigt från resten av madrassen. Den aktuella CPR-ventilen måste enligt förvaltningsrättens uppfattning anses vara tydligt markerad. För att uppfylla det aktuella skall-kravet ska den dock även vara lättillgänglig.

Landstinget har anfört att CPR-ventilen på Gates produkt inte är lättillgänglig eftersom den är svår att hitta då den sitter delvis dold under en droppkant, att CPR-ventilen döljs ytterligare av sängstommen när madrassen ligger i en säng och att den inte syns vid användning av lakan. Gate har härvid gjort gällande att det inte av kravspecifikationen framgår vad som utgör en lättillgänglig placering eller hur detta ska bedömas och att CPR-ventilen är lättillgängligt placerad på madrassens sida i brösthöjd och inte under madrassen vilket har angetts av landstinget. Gate har vidare uppgett att vad landstinget i målet har anfört om att CPR-ventilen skymms av lakan, sängstomme och en droppkant inte angavs i samband med utvärderingen

av Gates anbud, att den aktuella madrassstypen ofta används utan lakan och att huruvida CPR-ventilen på Gates produkt skyms av sängstommen eller sänggrunden beror på vilken typ av säng som används samt huruvida sänggrunden är uppfälld eller nedfälld, något som inte har specificerats i kravspecifikationen.

Av de bilder Gate har ingett i målet framgår att CPR-ventilen på den produkt Gate erbjuder inte är placerad under madrassen utan på en av madrassens långsidor. Formuleringen i bilaga 3 till tilldelningsbeslutet, där det anges att CPR-ventilen är placerad under madrass på vänster sida, är således olycklig. Det anges dock att den är placerad på vänster sida, vilket överensstämmer med CPR-ventilens placering sedd från madrassens fötända. I bilaga 3 till tilldelningsbeslutet anges vidare att CPR-ventilen är dold. Förvaltningsrätten anser därför att motiveringen i bilaga 3 till tilldelningsbeslutet visserligen inte är optimalt utformad men att den ändå på ett tillräckligt tydligt sätt redogör för varför landstinget har ansett att CPR-ventilen på Gates madrass inte uppfyller skall-kravet om lättillgänglighet. Enligt förvaltningsrättens mening utgör vad landstinget har anfört i målet till utveckling av motiveringen i bilaga 3 till tilldelningsbeslutet inte heller nya omständigheter som är oförenliga med vad som har uppgetts däri eller utvecklar detta för långt.

Vad gäller bruket av begreppet lättillgänglig placering är det riktigt att detta inte är närmare definierat i kravspecifikationen. Om man inte i kravspecifikationen ska ange samtliga de placeringar av CPR-ventilen som kan godkännas, vilket enligt förvaltningsrättens mening riskerar att, i strid med LOU, bli konkurrensbegränsande vid avsaknad av kännedom om samtliga lämpliga placeringar av CPR-ventil på växeltrycksmadrasser på marknaden, är det dock ett begrepp som lättillgänglig som måste användas för att definiera vilka CPR-ventiler som kan godkännas i upphandlingen. Förvaltningsrätten finner därför att det är godtagbart att ställa krav på att en

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

CPR-ventil ska vara lättillgänglig under förutsättning att utvärderingen av kravet inte genomförs i strid med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna.

Av anbudsinvjudan punkt 2 framgår att upphandlingen avser bäddutrustning till landstingets förvaltningar, bolag och stiftelser och att beställningar bl.a. kommer att göras till det nya sjukhus som byggs invid Karolinska universitetssjukhuset. I kravspecifikationen punkt 8.2, under rubriken allmänt, anges vidare att madrasserna ska kunna läggas direkt på sängbotten och att de ska kunna användas i vård- och omsorgsmiljö. Förvaltningsrätten anser därför att det har framgått för anbudsgivarna att de aktuella madrasserna kommer att användas i sjukhusmiljö och att de därmed kommer att användas i sängar med sänggrindar. Det får även anses klart för anbudsgivarna att madrasserna kommer att användas i sängar med olika utformning vad gäller sänggrinden och att de kan komma att användas både med upp- och nedfällda sänggrindar. Förvaltningsrätten anser därför att det är relevant att beakta om CPR-ventilen är lättillgänglig när den ligger i en sjukhussäng med uppfällda sänggrindar och att detta torde framgå för en normalt omsorgsfull anbudsgivare trots att det inte uttryckligen anges i kravspecifikationen att CPR-ventilen ska vara lättillgängligt placerad vid bruk av sänggrind med viss specificerad utformning. Av de bilder landstinget har gett in i målet framgår att CPR-ventilen på Gates produkt inte kan anses lättillgänglig vid bruk av åtminstone den på bilderna aktuella typen av sänggrind, vidare förefaller det vara svårt att överhuvudtaget lokalisera CPR-ventilen om man inte befinner sig i direkt anslutning till dess placering.

Vad gäller utformningen av Gates madrass verkar CPR-ventilen enligt förvaltningsrättens mening delvis skymmas av den droppkant som har diskuterats av parterna i målet även när madrassen inte ligger i en säng med uppfälld sänggrind. På de bilder Gate har ingett i målet förefaller den aktuella

droppkanten ha dragits upp för att inte skymma CPR-ventilen, medan det verkar som att droppkanten åtminstone delvis kommer att skymma CPR-ventilen om den är i linje med hur den är placerad längs med den del av madrassen där den inte förefaller ha dragits upp. Sammantaget anser förvaltningsrätten därför att CPR-ventilen på Gates madrass inte kan anses vara lättillgänglig och att den således inte uppfyller samtliga skall-krav i punkt 8.2 i kravspecifikationen.

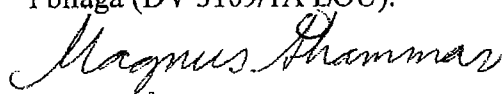
Vad Gate har anfört om att dess produkt har ansetts patientsäker i en annan upphandling genomförd av en annan del av landstinget saknar enligt förvaltningsrättens mening relevans för bedömningen av om Gates produkt uppfyller skall-kraven i den aktuella upphandlingen.

Förvaltningsrätten anser inte heller att vad Gate har anfört om utformningen av CPR-ventilerna på de madrasser Arjo, Linet och Care of Sweden har erbjudit i upphandlingen visar att landstinget har agerat i strid med likabehandlingsprincipen när det har bedömt att dessa madrasser, till skillnad från Gates madrass, uppfyller kravet om lättillgänglig placering.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten således att Gate inte har visat att likabehandlingsprincipen, någon annan av de gemenskapsrättsliga principerna eller någon av bestämmelserna i LOU har åsidosatts. Skäl för ingripande mot upphandlingen enligt 16 kap. LOU saknas därmed, varför ansökan om överprövning ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).


Magnus Åhammar

Rådman

Föredragande har varit Cecilia Larsson.



SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.